

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 12/2026-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Dávidom Štefankom, advokátom, Povožnícka 18, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 36K/42/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 36K/42/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 36K/42/2014 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **8 000 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. septembra 2025, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 12/2026-15 z 9. januára 2026 prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v označenom konkurznom konaní. Žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 19 480 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že okresný súd uznesením sp. zn. 36K/42/2014 z 22. decembra 2014, zverejneným v Obchodnom vestníku pod č. 248/2014, rozhodol o začatí konkurzného konania proti sťažovateľovi – dlžníkovi. Ďalším uznesením z 21. januára 2015, zverejneným v Obchodnom vestníku pod č. 19/2015, vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľa, uznal konkurz za malý a do funkcie správcu ustanovil [REDAKOVANÉ]. Ďalej poukazuje na poslednú aktivitu okresného súdu z 20. apríla 2021, ktorý vydal uznesenie s výzvou správcovi na prepracovanie rozvrhu oddelenej podstaty a opätovné predloženie súdu na schválenie v lehote 10 dní. Podľa tvrdení sťažovateľa však z nepochopiteľných dôvodov nekonal, čím došlo k vzniku nedôvodných prietáhov. Na sťažnosť podanú sťažovateľom reagoval prípisom z 25. augusta 2023 a oznámil mu, že spis sa nachádza na Krajskom súde v Bratislave, ktorý rozhoduje o odvolaní správcu proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty z dôvodu, že nevykonáva správčovskú činnosť bez zbytočných prietáhov a nesplnením si uloženej povinnosti oddŕaľuje ukončenie konkurzu.

3. Sťažovateľ zdôrazňuje, že za konanie bez zbytočných prietáhov a aj za konanie správcu (§ 41 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) zodpovedá súd. V konaní trvajúcom viac ako 10 rokov bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, právo na spravodlivý proces a na súdnu ochranu. Ďalej tvrdí, že v dôsledku konkurzu vyhláseného na jeho majetok bol sťažovateľ neprimerane dlhú dobu vystavovaný tlaku a stresu v dôsledku konkurzu. Za primerané v danom prípade považuje finančné zadosťučinenie vo výške 10 % zo sumy výťažku konkurzu (19 480 eur) vzhľadom na dlhodobé obmedzenie majetkových práv sťažovateľa.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Okresný súd k sťažnosti po podrobnom chronologickom prehľade úkonov v danej veci uviedol, že súd vo veci koná tak, aby bol konkurz čo najskôr ukončený. Osobitne poukazuje na obsah uznesenia z 20. apríla 2021, ktorým bol správca vyzvaný na prepracovanie rozvrhu z oddelenej podstaty z viacerých dôvodov tam bližšie špecifikovaných. Podkladom na vydanie tohto uznesenia boli námietky zabezpečeného veriteľa týkajúce sa poradia pohľadávok proti podstate. Správca v máji 2021 doručil súdu odpoveď na výzvu, ale na otázky súdu neodpovedal a predmetný rozvrh v zmysle pokynov neprepracoval. V novembri 2021 súd oznámil správcovi, že nie je možné konkurz ukončiť, keďže stále neprepracoval rozvrh z oddelenej podstaty v zmysle pokynu súdu.

5. Súd uvádza, že majetok v konkurznom konaní bol v celom rozsahu speňažený a dokonca aj na základe rozvrhov, ktoré neboli schválené v súlade so zákonom, splnené, t. j. peňažné prostriedky boli vyplatené veriteľom. Súd trvá na tom, že správca je povinný prepracovať rozvrh z oddelenej podstaty, nepreukázal, že pohľadávky proti podstate vznikli, pričom ide aj o pohľadávky, ktoré vznikli správcovi ako nepreukázané cestovné, monitoring nehnuteľností,

nekrátená odmena, ktoré správca vyplatil sám sebe. Odvolaním správcu by podľa názoru súdu nedošlo k skoršiemu ukončeniu konkurzu, keďže nový správca by mohol iba daný rozvrh oddelenej podstaty prepracovať, dať na schválenie súdu, avšak už by nemal ako splniť predmetný rozvrh, keďže by od pôvodného správcu potreboval súčinnosť – vrátenie vyplatených položiek, ktoré boli namietané a dané na prepracovanie.

6. Správca v predmetnej veci nespolupracuje, odmieta rozvrh oddelenej podstaty prepracovať a vyplatiť oddelenému veriteľovi výťažok vo výške, aký mu prináleží. Súd môže zrušiť konkurz až po splnení rozvrhu zo všeobecnej podstaty, ktorého súčasťou je aj rozvrh oddelenej podstaty. Z týchto dôvodov súd pristúpil k sankčnému opatreniu v podobe ukladania poriadkových pokút (uznesením z decembra 2022 vo výške 500 eur, uznesením z decembra 2025 vo výške 2000 eur) ako jedinému účinnému mechanizmu slúžiacemu na vynútenie si uloženej povinnosti správcovi na prepracovanie rozvrhu z oddelenej podstaty.

7. Skutočnosti opísané vo vyjadrení okresného súdu ústavný súd považoval objektívne overené z obsahu zadováženého príslušného súdneho spisu, a preto nepovažoval za nevyhnutné zaslať jeho vyjadrenie sťažovateľovi na repliku, ktorá by vecne nemala potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o vzniku zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konkurznom konaní začatom v roku 2014, v ktorom je postup okresného súdu poznačený nečinnosťou a neefektívnou činnosťou.

9. Konkurzné konanie je osobitným druhom súdneho konania. Vzhľadom na jeho predmet, špecifickú skutkovú a právnu povahu ho možno považovať za konanie zložité, napr. z hľadiska odlišného plynutia zákonných lehôt, počtu subjektov uplatňujúcich svoje pohľadávky, postupu pri speňažovaní majetku úpadcu a uplatňovaní pohľadávok úpadcu. Mnohokrát priebeh konkurzného konania vyvoláva vznik ďalších súdnych konaní, čo má vplyv aj na dĺžku trvania samotného konkurzného konania. Ide o časovo a fakticky náročný proces, ktorého účelom je uspokojenie pohľadávok veriteľov z majetku dlžníka, úpadcu, ktorý podlieha konkurzu, alebo aj z majetku iných osôb, ak ich majetok podľa právnej úpravy podlieha konkurzu, a preto pri posudzovaní vzniku prietahov v konkurznom konaní je potrebné prihliadať na jeho odlišnosti oproti štandardnému civilnému konaniu (m. m. I. ÚS 428/2013, IV. ÚS 698/2025).

10. S prihliadnutím na už uvedené bolo úlohou ústavného súdu zistiť, či napadnuté konanie bolo poznačené existenciou zbytočných prietahov takej intenzity, ktorá by bola spôsobilá vysloviť porušenie označených práv sťažovateľa. Ústavný súd aj pri tomto type konania v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňoval tri základné kritériá, ktorými sú s ohľadom na okolnosti prípadu (i) právna a faktická zložitosť veci, (ii) správanie účastníka a (iii) postup súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

11. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd opakovane konštatuje, že hoci konkurzné konanie patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, možno ho s prihliadnutím na osobitosti daného typu konania označiť za konanie právne zložitejšie.

12. V súvislosti s hodnotením správania sťažovateľa, ktorý je v konkurznom konaní úpadcom, je potrebné uviesť, že jeho vplyv na konkurzné konanie je obmedzený. Ústavný súd však nezistil, že by svojím správaním ovplyvnil celkovú dĺžku konania. Naopak, sťažovateľ urgoval v auguste 2023 okresný súd v snahe doceliť zabezpečenie riadneho postupu vo veci.

13. Výrazný podiel na nepriaznivom stave vybavovania dotknutej veci má okresný súd, ktorý nesie zodpovednosť za jeho plynulý priebeh. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd zdôrazňuje, že aj pri zohľadnení špecifik konkurzného konania nemožno postup súdu trvajúci viac ako 11 rokov označiť za taký, ktorý by bol súladný s obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

14. Z chronológie procesných úkonov predložených súdom vyplýva, že postup okresného súdu bol najmä v počiatočnom štádiu konania celkovo plynulý. V neskorších štádiách vyplývajú výrazne obdobia nečinnosti od septembra 2017 do mája 2019 (20 mesiacov) a tiež od novembra 2023 (keby bol spis vrátený z odvolacieho súdu, *pozn.*) až do júna 2025 (19 mesiacov), teda zbytočné prietahy v konaní v trvaní približne 3 rokov a 3 mesiacov.

15. Ústavný súd ďalej zistil, že k neprimeranému predĺženiu konkurzného konania prispel najmä správca konkurznej podstaty tým, že nesplnil pokyn súdu na prepracovanie rozvrhu z oddelenej podstaty a na opätovné predloženie súdu na schválenie. Konkrétne vyjadrené dôvody, pre ktoré súd uložil správcovi uznesením z 20. apríla 2021 povinnosť prepracovať rozvrh z oddelenej podstaty, ktorú si správca napriek opakovaným výzvam a opakovane uloženým poriadkovým pokutám nesplnil, sa ústavnému súdu nejavia *prima facie* ako arbitrárne.

16. K uvedenému ústavný súd konštatuje, že správca konkurznej podstaty je subjektom konkurzného konania, ktorý je pri výkone svojej funkcie povinný postupovať s odbornou starostlivosťou a zodpovedá za škodu vzniknutú porušením povinností, ktoré mu ukladá zákon alebo mu ich uloží súd. Miera a povaha zodpovednosti všeobecného (konkurzného) súdu za postup správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní je daná rozsahom jeho oprávnení, ktoré mu zákon vo vzťahu k tomuto subjektu konkurzného konania priznáva.

17. V naznačených súvislostiach možno vyhodnotiť, že hoci súd v rámci svojej dohľadovej činnosti vykonával viaceré procesných úkonov (výzvy), nápravu pri procesných obštrukciách správcu zjednával obťažne a v neprimeraných lehotách; k uloženiu prvej poriadkovej pokuty za sťažný postup v konaní pristúpil až po 20 mesiacov od uloženia povinnosti správcovi a druhú poriadkovú pokutu uložil až po 3 rokoch od uloženia tej prvej (k odvolaniu správcu nepristúpil vôbec). Neefektívnosť tohto postupu reflektuje aj nenaplnenie účelu, ktorý sa uložením poriadkových pokút sledoval.

18. Ústavný súd, vychádzajúc z účelu konkurzného konania, ktorým je aspoň pomerné uspokojenie nárokov jednotlivých veriteľov úpadcu, zdôrazňuje osobitný význam jeho ukončenia v primeranom čase, ktorý vyplýva jednak z mimoriadne vysokej právnej neistoty veriteľov a jednak z dôvodu hroziacej devalvácie hodnoty majetku úpadcu a z neho získaného výtťažku. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti, hodnotí postup okresného súdu v napadnutom konaní ako nedostatočne efektívny, keďže v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci konkurzný súd mohol a mal ráznejšie požadovať včasné plnenie úloh správcu konkurznej podstaty. Na tomto základe, prihliadajúc na doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania presahujúcu približne 11 rokov, dospel k záveru,

že nečinnosťou okresného súdu, ako aj jeho neefektívnou činnosťou boli spôsobené zbytočné prietahy, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovvej časti nálezu).

IV.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Do dnešného dňa nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené. Z týchto dôvodov a v záujme efektívnosti ochrany poskytnutej sťažovateľovi ústavný súd v nadväznosti na zistenie porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

20. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia 19 480 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Vzhľadom na dosiaľ právoplatne neukončené konkurzné konanie a konštatovanú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal primerané finančné zadosťučinenie 8 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti tomuto návrhu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), zvýšenú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane, čo predstavuje celkom 949,17 eur.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenom v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu